

Fundacja Odpowiedzialna Polityka przedstawia

Niezbędnik obserwatora

Wybory Prezydenckie 2020

Otwarcie

Głosowanie

Zamknięcie

Ustalenie wyniku

Twoje zasady postępowania są podstawą wiarygodnej akcji obserwacyjnej

Kodeks Obserwatora Społecznego

1. **Bezstronność** odróżnia Cię od mężów zaufania

2. Twoja **wysoka kultura osobista** zapobiegnie usztywnieniu relacji z Komisją i nie pozwoli doprowadzić do fiaska obserwacji

3. Twoja niezajomość **prawa** może być szkodliwa dla całej akcji obserwacyjnej

4. Jako obserwator możesz **pytać** Komisję o nieprawidłowości w celu ich neutralizacji, ale **nie możesz ingerować** w jej działania

1. Bezstronność
2. Kultura osobista
3. Znajomość prawa
4. Interakcje z administracją wyborczą
5. Rzetelny przekaz informacji
6. Kontakty z mediami
7. Współpraca z innymi obserwatorami
8. Obrona praw wyborców
9. Poprawa procesu wyborczego
10. Szkolenia obserwatorów

5. Tylko **Twoje własne obserwacje** są wiarygodnym źródłem informacji dla sztabu akcji. Przekazanie przez Ciebie błędnych lub fałszywych obserwacji skutkuje podważeniem zaufania wobec całej akcji obserwacyjnej

6. Nie wyrażając własnych opinii **dbasz o jednolity przekaz** i zmniejszasz ryzyko manipulacji medialnych

7. **Twoja współpraca** z innymi obserwatorami pozwala na pełne **wykorzystanie potencjału obserwatorów** społecznych i **skoordynowane działania**

8-9. Swoją pracą **poprawiasz jakość procesu wyborczego** w trakcie dnia głosowania i po nim

10. Dzięki szkoleniom, **poprawiasz jakość swojej pracy**, co znaczy, że precyzyjniej i łatwiej dostrzeżesz ewentualne nieprawidłowości

Prawa i obowiązki obserwatora społecznego

Masz prawo:

Być **obecny w czasie wszystkich czynności Komisji do momentu wywieszenia protokołu** tzn. obserwować pracę członków Komisji, prowadzone przez nich dyskusje, oraz ich reakcje w przypadku wystąpienia błędów etc.

Pytać Komisji o kwestie, które Cię niepokoją lub które uważasz za nieprawidłowe

Nagrywać i fotografować przebieg prac Komisji oraz materiały wyborcze – oprócz spisu wyborców.

Poprosić Komisję **o kopię protokołu** – zrób zdjęcie i wyślij do sztabu.

Nie masz prawa:

- **wnosić uwag do protokołu** – mężowie zaufania mają do tego prawo.
  - być obecnym przy **przewożeniu protokołu** do komisji wyższego szczebla
- Mężowie zaufania** mają do tego prawo.

Masz obowiązek:

Przestrzegać zasad panujących w lokalu wyborczym

Rzetelnie i niezwłocznie **przekazywać informacje**

Nie ingerować w proces wyborczy

Nie wolno Ci:

- **ingerować w pracę Komisji i proces** liczenia głosów np. **nie możesz mówić** Komisji **co** powinna **zrobić** oraz **gdzie popełniła błędy**
- **dotykać** materiałów wyborczych

Zaczynasz swoją pracę jako obserwator!

Pamiętaj, aby przybyć wcześniej do lokalu wyborczego i mieć przygotowane zaświadczenie i odpowiednie dokumenty.

Komisja potrzebuje czasu na zarejestrowanie Cię - potwierdzenie Twojej tożsamości i zgodności danych zawartych w zaświadczeniu.

Po przybyciu do lokalu wyborczego:

- Przywitaj się i przedstaw Komisji
- Zapytaj kto jest przewodniczącym i czy możesz okazać mu przygotowane dokumenty (przede wszystkim **zaświadczenie obserwatora**)
- Pokaż list akcji obserwacyjnej, tak aby członkowie OKW mogli zapoznać się z jej celami

Organizacja delegująca adres	
_____	_____
_____ Anna Makowiecka	_____
700101XX52	_____
_____	_____
_____ Numer OKW	_____
_____	_____

Członkowie OKW nie mogą robić kserokopii Twojego dowodu osobistego.

Postępuj tak w każdej OKW, do której przychodzisz.

Otwarcie: Co robi Komisja przed 7:00 rano?

Przygotowanie kart do głosowania

- Ponowne przeliczenie kart
- Opieczętowanie kart

Przygotowanie lokalu i jego oznaczenie

- Zamplombowanie urny
- Sprawdzenie, czy na terenie OKW nie ma materiałów agitacyjnych
- Wywieszenie obwieszczeń
- Sprawdzenie, czy miejsca zapewniające tajność głosowania są poprawnie ustawione
- Wywieszenie strzałek naprowadzających w bezpośredniej okolicy lokalu wyborczego

Sprawdzenie spisu

- Sprawdzenie czy w lokalu znajduje się właściwy spis wyborców

Komisja może zacząć swoją pracę wcześniej niż o 6:00, nie może jednak zrobić tego później niż o 6:00. Informacja o godzinie rozpoczęcia pracy powinna być wywieszona na drzwiach OKW.

Dlaczego to ma znaczenie?

Odpowiednie przygotowanie lokalu na przyjęcie wyborców pozwoli Komisji otworzyć lokal punktualnie i skupić się na poprawnym przeprowadzeniu głosowania.

Co robi Komisja w trakcie trwania głosowania?

Głosowanie w lokalu wyborczym

Członkowie Komisji **sprawdzają dokumenty tożsamości i wydają karty do głosowania**. Gdy wyborca zbliża się do Komisji, jeden z członków Komisji:

Prosi wyborcę o **dokument tożsamości**

Sprawdza, czy dokument umożliwia identyfikację wyborcy i **identyfikuje** wyborcę

Szuka wyborcy w **spisie** wyborców i sprawdza czy nie głosował korespondencyjnie

Ważne, aby Komisja **stosowała nakładki na spis wyborców (zasłony RODO)** w trakcie przeglądania spisu wyborców

Prosi wyborcę o **złożenie podpisu** w spisie przy danych wyborcy

Wydaje kartę do głosowania

Głosowanie korespondencyjne

Kiedy do OKW zostanie dostarczony pakiet z **głosowania korespondencyjnego**, jeden z członków Komisji **niezwłocznie weryfikuje pakiet**:

Otwiera kopertę zwrotną

Weryfikuje, czy w pakiecie znajduje się **wypełnione i podpisane oświadczenie** o osobistym i tajnym głosowaniu

Weryfikuje, czy **koperta** na kartę do głosowania **jest zaklejana**

?

Weryfikuje, czy **dane wyborcy** zgadzają się z danymi w spisie

Dokонуje adnotacji w spisie potwierdzającej przyjęcie pakietu. Jest to podpis członka Komisji dokonującego przyjęcia pakietu

Wrzuca do urny kopertę na kartę do głosowania znajdującą się w pakiecie

Jak wygląda proces zamykania lokalu?

Gdy na zegarze wybije godzina **21:00 kończy się głosowanie.**

W tym momencie do zadań Komisji należy:

- sprawdzenie** czy w lokalu nie pozostali wyborcy lub **osoby nieuprawnione**

- sprawdzenie kworum** - Komisja nie może przystąpić do liczenia głosów gdy nie ma kworum.

- zamknięcie drzwi wejściowych** do lokalu wyborczego

- zapięczętowanie wlotu urny** paskiem papieru na którym stawia pieczęć Komisji i na którym podpisują się członkowie Komisji,

- zabranie** członkom Komisji **długopisów**

Dopiero **po wykonaniu tych czynności**, Komisja może **rozpocząć** procedurę **ustalenia wyniku głosowania.**

Zasady pracy Komisji

- Kworum
- Liczy tylko Komisja
- Zawsze razem, bez podgrup
- Obliczenia muszą się zgadzać
- Ołówki, nie długopisy

Komisja powinna **trzymać się tych zasad na każdym etapie ustalania wyniku głosowania**

Ustalenie wyników głosowania jest najważniejszym elementem pracy Komisji od zamknięcia lokalu wyborczego

Rozliczanie kart do głosowania

Ustalenie liczby wyborców uprawnionych do głosowania na podstawie spisu wyborców, przeliczenie niewykorzystanych kart do głosowania, ustalenie liczby osób, którym wydano karty

Czy to się zgadza?

Czy liczby **wypanych kart** do głosowania i **niewykorzystanych kart** zgadzają się z **liczbą otrzymanych** przez Komisję kart do głosowania?

Otwarcie urny

Sprawdzenie czy pieczęcie i plomby nie zostały naruszone, wyjęcie kart i innych przedmiotów

Koperty z głosami

Wyjęcie kart z kopert na karty do głosowania

Ważność karty

Sprawdzenie ważności karty: segregacja kart na ważne i nieważne

Ważność głosu

Sprawdzenie ważności głosu: segregacja głosów oddanych na kartach ważnych na ważne i nieważne

Ustalenie wyniku

Ustalenie wyniku: policzenie głosów oddanych na poszczególne komitety wyborcze

Protokół

Przeniesienie wynotowanych danych do systemu informatycznego, wydruk protokołu, sprawdzenie go, podpisanie, wywieszenie wyników w miejscu publicznym

Czy Komisja porównała liczbę policzonych głosów ważnych i nieważnych z ilością kart ważnych?

Komisja powinna **wspólnie ustalać ważność głosu**

Nie powinna liczyć równolegle czy głosy są ważne i na kogo zostały oddane

Powinna **porównać wartości z brudnopisu** z wydrukowanym protokołem

2020: dodatkowe zalecenia regulujące pracę Komisji

W związku z pandemią koronawirusa, Ministerstwo Zdrowia wprowadziło dodatkowe zalecenia regulujące pracę Komisji oraz zasady bezpieczeństwa w lokalu wyborczym.

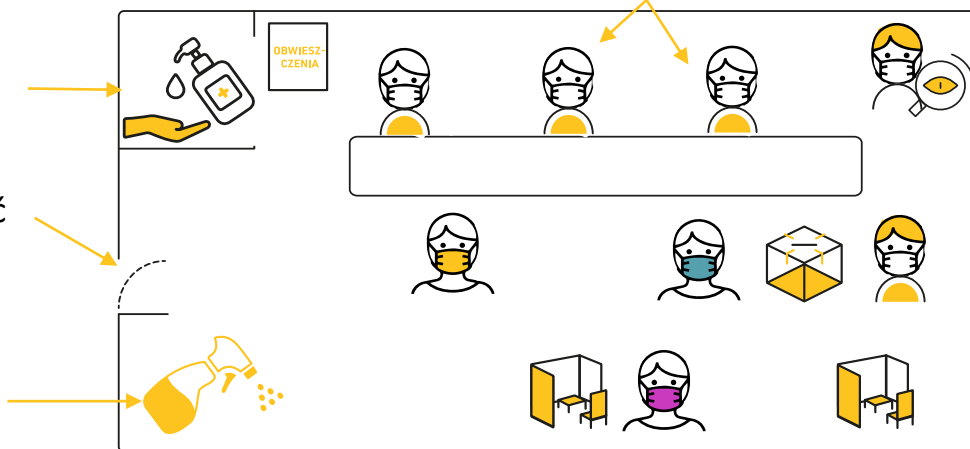
W lokalu nie może przebywać więcej niż **1 osoba na 4 m²**, wyłączając członków Komisji, obserwatorów i mężów zaufania

Członkowie Komisji będą wyposażeni w **środki ochrony osobistej**

Przy wejściu do lokalu będzie znajdował się **płyn do dezynfekcji rąk**

Lokal wyborczy musi być regularnie **wietrzony**

Powierzchnie płaskie muszą być regularnie **przecierane**

 Okiem obserwatora

Zwracajcie szczególną uwagę na to:

- Czy Komisja i wyborcy **korzysta ze środków ochrony osobistej i środków dezynfekujących?**
- Jak **Komisja kieruje ruchem** w lokalu wyborczym?

Dlaczego to ma znaczenie?

Ograniczenie liczby osób przebywających w lokalu wyborczym niejako nakłada na Komisję **obowiązek monitorowania sytuacji w lokalu wyborczym**. Komisja może wprowadzić zasadę, że do lokalu wyborczego wpuszcza wyborców pojedynczo lub w małych grupach. To oznacza, że **na zewnątrz mogą tworzyć się kolejki**.

Fundacja
Odpowiedzialna
Polityka

Więcej materiałów edukacyjnych dla obserwatorów znajdziesz na

odpowiedzialnapolityka.pl

Kursie e-learningowy dla obserwatorów społecznych

obserwatorzywdzialaniu.pl